

Na maturze pisemnej będziecie analizować utwór literacki. Pan prof. Adam Fitas z Instytutu Filologii Polskiej KUL w punktach przedstawia, jak powinniście się do tego zabrać. Przeczytajcie uważnie i... powodzenia!

1. Analizując utwór literacki, przeczytaj uważnie tekst i zwróć przede wszystkim uwagę na:
 - ✓ **podmiot utworu**, czyli osobę mówiącą w tekście (podmiot liryczny w wierszu, narrator w tekście epickim),
 - ✓ **typ sytuacji lirycznej** przedstawionej w liryce bądź **sytuacji narracyjnej** w tekście narracyjnym; czy podmiot wypowiada się w pierwszej osobie i przy udziale zaimków „ja”, „moje” (liryka bezpośrednia), czy ukrywa się za opowiadaną historią (liryka narracyjna) bądź opisem (liryka opisowa), czy wreszcie kieruje wyraźnie swoje słowa do skonkretyzowanego adresata (liryka zwrotu do adresata); czy narrator w tekście epickim opowiada w pierwszej osobie czy w trzeciej, czy cechuje go w stosunku do świata przedstawionego obiektywizm, czy raczej dystans (np. ironiczny); jaka jest relacja między osobami mówiącymi w dramacie,
 - ✓ **Główną tematykę, kluczowe motywy** utworu
 - ✓ **Styl**, w tym zwłaszcza zastosowane przez pisarza **środki wyrazu artystycznego** (metafory, porównania, hiperbole itp.) oraz ich funkcje w utworze,
 - ✓ **Kompozycję i konwencję gatunkową** utworu (oda, hymn, opowiadanie, powieść itp.)
2. **Sformułuj tezę interpretacyjną**, w której odsłonisz sens występujący wyraźnie w utworze. Argumentacja tezy powinna odwoływać się do obserwacji elementów wymienionych w punkcie 1.
3. W interpretacji **odwołaj się do wiedzy historycznoliterackiej**, czyli do epoki, z której pochodzi tekst (renesans, romantyzm itp.), stylu, w jakim jest napisany (realistyczny, symboliczny itp.), a także do innych utworów, z którymi łączy go wyraźne związki.
4. Unikaj sądów wartościujących odwołujących się do własnego gustu (podoba mi się, lubię itd.), staraj się natomiast ocenić utwór, biorąc pod uwagę związek między tym, co chce nam powiedzieć (tematy, idee), a środkami poetyckimi (metafory, porównania, ironia), jakimi to robi. Ostatecznie staraj się pokazać jedność utworu w zakresie problematyki i użytych środków językowych oraz kompozycyjnych.
5. Możesz swobodnie komponować swoją wypowiedź, ale pamiętaj, aby teza i argumenty wybrzmiały wyraźnie. Zakończ tekst jasnym podsumowaniem.